

**INSPECTORATUL
ȘCOLAR JUDEȚEAN
HUNEDOARA**

MINISTERUL EDUCAȚIEI

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 5

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Áttekintve az elmúlt századok műszaki találmányainak kimeríthetetlen tárházát, azt kell mondjuk, igen ritkán fordult elő, hogy egy jelentősebb technikai gépezet, technikai eszköz vagy berendezés valamiféle előzmény nélkül, minden részletében kidolgozva, egyik napról a másikra került volna napvilágra. A műszaki alkotások döntő többsége éppúgy az egymásra épülő ismeretek véget nem érő láncolatának törvényszerűen létrejött terméke, mint az emberi társadalom fejlődésének egyes epizódjai a történelem folyamában. A technika bizonyos fejlettségi fokán szükségszerűen születtek meg a gőzzel vagy elektromos árammal működtetett szerkezetek, a hangnál sebesebb repülőgépek vagy a komputer. Egy-egy technikai újdonság megszületésén nagyon sok esetben hosszú vajúdas előzte meg, majd annak világhozatalában egyszerre több „bába” is segédkezett. Éppen ezért nehéz eldönteni, hogy ki voltaképpen egy-egy készülék feltalálója, hiszen a végső mű a sok ragyogó elme részeredményéből született. Valahogy így állunk a helikopter találmányával is.

Az első kezdetleges, helyből felszállni képes propelleres tákolmányoktól ahelyváltoztatásra és manőverezésre képes igazi „repülő szélmalomok” megjelenéséig csaknem három évtizedig telt el.

Ahhoz, hogy a helikopter egyre megbízhatóbb és egyre tökéletesebb légi közlekedési eszközzé váljon, egy sor kiváló mérnök és konstruktőr találmányára és leleményes műszaki megoldására volt szükség. Nekünk, magyaroknak külön büszkeséget jelent, hogy igen sok honfitársunk vett részt a helikopterek kifejlesztésében. Kár, hogy magyar szerző tollából mind a mai napig nem született egy átfogó, tudományos igényű megírt tanulmány ebből a témakörből. Érdekes módon a helikopter típusú légcsavaros szerkezet ötlete régebbi a klasszikus, szárnyas repülőgépekénél, ugyanis már Leonardo da Vinci fennmaradt rajzai közt is találunk egy hasonló légi járműre utaló vázlatot. A hasonló ötletre jutott műszaki alkotók a 19–20. század fordulóján kezdtek hozzá az efféle tervek megvalósításához. [...]

A legnagyobb nehézséget elsősorban a helikopter stabilizálása okozta. A pörgő emelőlégcavar ugyanis igyekszik elfordítani a gépet, ezért ezt a forgatónyomatékot valamilyen módon ki kell egyenlíteni. Ugyancsak bonyolult feladatnak tűnt a megbízható kormányzás biztosítása, mivel a repülőgépektől eltérően a helikopteren nincsenek kormányfelületek. [...]

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is, Ludvig Edét (1870–?), akiről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre. Azt tudni róla, hogy mulatkatos szakmáját Pesten tanulta, majd először Bécsbe, azután Berlinbe, végül Párizsba vándorolt. Itt készítette el 1896-ban helikopterének modelljét. A francia szaklapok nagy elismeréssel írnak munkásságáról. A L'Aérophile a következőket írja: „A magánmérnökök társaságának legutóbbi ülésén Brancher úr bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét, amelyet Ludvig Ede úr szerkesztett, ez az ügyességéről híres mechanikus. Ennek a készüléknek irányítható és repülő dinamikus gép nevet adott, de helyesebb a megjelölés, ha azt mondjuk, orthohelikopter. Ez a helikopter egy embert tud befogadni, és a váza igen könnyű csövek rendszere. A vázból fölfelé és előre egy cső nyílik, amelyen két-két légcsavart helyezett el a föltaláló. A légcsavaroknál az a feltűnő, hogy a vázhoz közelebb esők nagyobbak, és hogy a csavarok egymással ellentétes irányban forognak. A vertikális csavarok a gép emelésére szolgálnak, a horizontálisok előre vagy hátra viszik a gépet. A helikopteren két mozgatható szárnya van, amelyeknek a légcsavarokkal együtt történő mozgatását egy motor végzi, amely a szerkezet alsó részén van elhelyezve ...”

(Bödök Zsigmond: Magyar feltalálók a repülés történetében – részlet)

Vărszolzj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mi jelentette a legnagyobb nehézséget a helikopter gyártásában? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. a helikopter stabilizálása
- b. a magyar szakemberek hiánya
- c. a megfelelő pilóta megtalálása
- d. a helikopter csak egy embert tud befogadni

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

2. Ludvig Edéről kevés adat maradt az utókorra. Írd ki a szövegből a rá vonatkozó információkat!

5 pont

3. Milyen jelentéssel egészíti ki a mondatot az aláhúzott szó? Írd le a helyes válasz betűjelét!

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is.

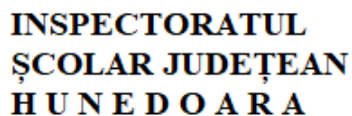
- a. Rögtön a helikopterek történetének az elején igazolódik a magyarok érintettsége.
- b. Nemsokára próbálkozni fognak a magyarok is a helikopterkészítéssel.
- c. Ha alaposan keressük, előbb-utóbb találunk egy magyart is a próbálkozók között.
- d. Ha keresni kezdünk egy magyart, rögtön megtaláljuk.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

		Igaz	Hamis
a.	A helikopterek kifejlesztésében egyetlen magyar sem vett részt.		
b.	A repülőgépen nincsenek kormányfelületek.		
c.	Ludvig Ede halálának évét nem ismerjük.		

5 pont

1.	Leonardo da Vinci	a.	műlakatosnak tanult
2.	Ludvig Ede	b.	bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét
3.	Brancher	c.	egy helikopterhez hasonló légi járműről készített vázlatot a 15. században
		d.	két-két légcsavart helyezett el azon a csövön, amely a vázból fölfelé és előre nyílik.

4 pont

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

6 pont

B.

1. Alakítsd át az alábbi tényközlő mondatot úgy, hogy sorra megfeleljen a megadott feltételeknek!
A mondatokba más szavakat is beilleszthetsz.

A csavarok ellentétesen forognak.

Tagadást fejezzen ki:

Utasítást fejezzen ki:

Fogalmazzon meg bizonytalanságot az információ helytállóságával kapcsolatban:

További információra kérdezzen rá:

4 pont

2. Folytasd az alábbi mondatokat! A folytatásnál vedd figyelembe a megadott kötőszót és a szöveg tartalmát!

a. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ugyanis...

b. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ezért ...

c. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, de ...

6 pont

3. A kiemelt szavak lehetnek múlt idejű igék és melléknévi igenevek is. Alkoss egy-egy mondatot a hiányzó jelentésükkel, írd a táblázat megfelelő oszlopába!

Múlt idejű ige	Melléknévi igenév
	<i>Már Leonardo da Vinci fennmaradt rajzai közt is találunk egy hasonló légi járműre utaló vázlatot.</i>
<i>Brancher úr bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét, amelyet Ludvig Ede úr szerkesztett.</i>	

4 pont

4. Figyeld meg, milyen jelentésben szerepelnek az alábbi szavak a szövegben, és alkoss egy-egy mondatot egy másik, a szövegbelítől eltérő jelentésükkel! A szavak toldalékolhatóak.

igen

átfogó

szárnyas

kormányzás

modell

5 pont

5. Húzd alá az alanyi szerepű szerkezeteket az alábbi mondatokban!

A hasonló ötletre jutott műszaki alkotók a 19–20. század fordulóján kezdtek hozzá az efféle tervek megvalósításához.

A legnagyobb nehézséget elsősorban a helikopter stabilizálása okozta.

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is, Ludvig Edét (1870–?), akiről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre.

6 pont

6. Melyik mondat tagmondatai között van ok-okozati viszony? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. A légszavarokkal történő mozgatást egy motor végzi, amely a szerkezet alsó részén van elhelyezve.
- b. A vertikális csavarok a gép emelésére szolgálnak, a horizontálisok előre vagy hátra viszik a gépet.
- c. A pörgő emelőlégszavar igyekszik elfordítani a gépet, ezért ezt a forgatónyomatékot valamilyen módon ki kell egyenlíteni.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Van szerencsém bemutatkozni: nevem Szimati Szigfrid, foglalkozásom: világhíres nyomozó vagyok. Mindent látok, mindent tudok, mindent kiszimatolok. Ebben a percben érkeztem lökhajtásos helikopteremen, hoztam magammal mikroszkópot, sztetoszkópot, teleszkópot, mikrofont, magnetofont és egy összecsatolható fürdőkádat, hogy azonnal megfürödhsek, amikor a túlzott nyomozástól kiver a verejték. Ebben a pillanatban azonban nincs időm fürödni, mert egy rendkívül izgalmas ügyben nyomozok. Előveszem a bőröndömből rádióan távirányított Csavcsavar nevű gépkutyámat, megszagoltatok vele egy tolltartót. Csavcsavar, a gépkutya, vidám csikorgással – ami nála a csaholást helyettesíti –

elszáguld a nyomon, és meg sem áll, amíg a tolltartó tulajdonosához, egy vállas, jóképű fiúhoz nem ér, aki magányosan álldogál az iskolaudvar sarkában.

Elszántan és hidegvérrel végignézem:

– Nevem Szimati Szigfrid, közölje azonnal a nevét, különben kinyomozom.

– Kérem szépen... Fekete Andor...

– Helyt vagyunk!

Kikapcsolom Csavcsavart, becsomagolom a bőröndbe, és nekifogok a nyomozásnak. Mindenki figyeljen! Az ügy hallatlanul titokzatos. Pontokba foglalom:

1. Fekete Andor IV. B osztályos tanulót az egész iskola Fekete Undornak nevezi.

2. Undor-Andor az osztály legjobb tanulója, tiszta tízes.

3. Ő a legerősebb fiú, a legjobb futó, s ő volna a legprimább focista, csapatkapitány és középcsatár, ha bevennék a csapatba.

4. De nem veszik be.

5. Miért nem veszik be?

6. Miért hívják Fekete Undornak?

Ezt fogom én kinyomozni, én Szimati Szigfrid, a világhíres nyomozó.

(Méhes György: *Fekete Undor* –részlet)

Vărsaszolj a kővetkező kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mit tudunk meg a történet elbeszélőjéről? Vársaszolj röviden!

a. Neve:

b. Foglalkozása:

c. Miért hord magával fürdőkádat?

d. Hol ismerjük meg? (a történet színhelye)

e. Milyen ügyön dolgozik?

f. Milyen járművel közlekedik?

6 pont

2. Mi a szerepe a történetben Csavcsavarnak? Vársaszolj 2-3 mondatban!

3 pont

3. Miért nevezi az elbeszélő „hallatlanul titokzatosnak” Andor esetét? Milyen feszültség, ellentmondás teszi rejtélyessé? Válaszodat fejtsd ki 5–6 mondatban!

6 pont

4. A történetből nem tudtuk meg, miért hívják a társai Fekete Andort Undornak. Írd meg 10–15 mondatban a történet folytatását!

Megjegyzés: pontot ér a megadott témához és szövegtípushoz való igazodás, a szöveg nyelvi megformáltsága, a helyesírás. **15 pont**

**INSPECTORATUL
ȘCOLAR JUDEȚEAN
HUNEDOARA**

MINISTERUL EDUCAȚIEI

[illegible]

**INSPECTORATUL
ȘCOLAR JUDEȚEAN
HUNEDOARA**

MINISTERUL EDUCAȚIEI

[illegible]